

05

A

386

I. N. J.
DISPUTATIO PRIMA
De
PARVIS LOGICALIBUS,

Quam
SUB PRAESIDIO
Reverendi atq; Excellentissimi Viri
Dn. JOHANNIS SCHARFII;
SS. Theol. Licent. & Professoris Log. & Metaph. P.

proponit
M. JOHANNES DÜRRIUS, DRESD.
[Alumnus Elect.]

d. 19. Sept. horis antem.
In Auditorio Majori.

WITTEBERGÆ,
[Typis JOHANNIS HAKEN, M DC XXXVIII.]

PARVAE LOGICAE
DISTINCTIO PRIMA
E. N. J.

Dr. JOHANNES
22. Theol. Facult.
22. Theol. Facult.
22. Theol. Facult.

M. JOHANNES
Alumnus 1866

05 A 386
In Additionis Majori

WITTEBERG
Typis JOHANNIS HAKEN, M. DC. XXXVII.

I. N. J.

Pro felici Exordio animadvertendum studiosè, quod dicantur Parva Logicalia, tum quia parvis Dialecticæ operam dantibus traduntur; tum quia parva magis utilia documenta ex multis & magnis voluminibus Aristotelis, Platonis, & aliorum Philosophorum excerpta in præsentì occurrunt. Quemadmodum Collegium Conimbricense exclusit Parva Naturalia, b. e. Parva de rebus naturæ opuscula, & supplementa quadam librorum de anima. Sunt autem Parva hæc Logicalia affectiones quadam terminorum, ut in Enunciatione spectantur; quarum apud Autores variæ atq; diversæ obviæ veniunt enumerationes. Nos sequemur illos, qui sequentes in Logicæ Theatrum introduxerunt: Suppositionem, Ampliationem, Statum, Distractionem, Appellationem & Restrictionem. Cui jam non turpe est ex Commentario sapere, consulat hac de re Scholasticos & Summu- listas, Petrum Hispanum, Dominicum Bannes, Clarissimum Marsili- um, Franciscum Toletum, Collegium Conimbricense, Petrum Fonse- cam, Petrum Hurtadum de Mendoza, Introductorium Dialectices, quod Congestum Logicum appellatur, &c. Quamvis tam perplexa eorum non rarò sit obscuritas, ut ab hujus doctrinæ cognitione multos ha- tænus absterruerint non modò, sed & ipsi Jesuitæ juniores idem de Ve- teribus Scholasticis conquerantur. Sic enim Fonseca lib. 8. Inst. Log. c. 19. scribit: Adeò inculta sunt horrida, & ab usu remota, quæ supe- rioris ætatis homines in hisce sunt commenti, ut nisi plurima rejiciantur satius sit ea prorsus non attingere. Plures hinc inde audiuntur quere- le. Dilucidius longè hanc doctrinam persecuti sunt D. D. Cl. Johannes Scharffius in Inst. Log. Dannenhawerus in Idea B. D. Gutkies in Logi- cæ divinæ, Dutrieu in Manu duct. ad Logicam, & alij, qui cumulatis- simo fructu in consilium adhiberi possunt. Quia verò multum inter- est scire exactius Suppositionum variationem; cum habeamus iusuper- ductores atq; Doctores modò laudatos prælucens, non prorsus sanè abs-

Comment.
in Petr.
Hisp. p. 1.

re esse & fruge putavimus aliquam, & quidem quantum necesse est, hanc de re constituere considerationem. Quod ut certo ordine & dispositione fiat, utpote decessione, cujus omnia quasi artus sine nervis, nexuq; jacent, & in futilem atq; turbam confusionem dissolvuntur, rem omnem his duabus sectionibus sumus complexuri. Prima proponet Suppositionem, quæ inter enumeratas proprietates potissima habetur. Altera vero species reliquas. Sit ergo hanc quidem vice οὐν δαίμων ἰσθλῶ.

SECTIO I.

De

SUPPOSITIONE.

§. 1. Suppositio (ut operi nos statim accingamus) est acceptio termini in oratione positi, pro illo, quod præcisè hanc in oratione significat & repræsentat, ut: Plato est Philosophus, Homo est mortalis, animal sentit. Alij aliter eam exponunt. Petrus Hispanus, Summulistarum Princeps, dicit: Est acceptio termini substantivi pro aliquo, t. i. Parv. Log. Dominicus Soto, qui summulis Petri Hispani affulsisse dicitur, Commentarijs in ejus libros, ait: Suppositio est acceptio termini pro aliquo, respondente illi secundum eandem acceptionem, 2. part. Introductionis c. Lect. & Notab. 1. Fonseca: Est acceptio nominis pro re, quam significat, l. Instit. Dial. 8. c. 26. De quibus ipse cum citatis Autoribus, ut & Collegio Conimbricensi in suâ Logicâ, (hoc n. omnium felicissimè & aptissimè his de rebus disputasse credit Hurtadus de Mendoza Proœm. in disput. de Summulis) colloqui poteris. Nos in præsentiarum labore hoc supersedemus.

§. 2. Quando autem vocabula quasi rerum cubilia & involucria sunt, ortuq; verbi cognito, citius vis intelligitur rei, quam cupimus introspicere; (sic Isodorus Junior in opere Etymologico docet) meritò etiam in limine scientiæ nostræ expendimus eadem, atque ad examen revocamus.

§. 3. Suppositio à supponendo deducitur, quia plerunque in oratione terminus supponitur, in locum rei substituitur, subrogatur,

7.
gatur, sufficitur. Fieri enim non potest, ut res ipsas ferentes disputemus. Igitur nominibus pro rebus utimur, ceu signis, dicit Philosophus. Sic sphaera in Astronomiâ sufficitur pro cœlo ipso: sic in mercaturâ Calculi ænei supponuntur pro nummis aureis, quæ est Aristotelis similitudo, lib. i. Elench. c. i.

§. 4. Deinde variis induta significationibus incedit. Nam sæpè propositionem concessam, sæpè Principium Demonstrationis, sive Hypothesin, quam concedunt in Disputationis arenâ Opponens & Defendens, non rarò acceptionem termini pro suis significatis, notat. Ultimam harum functionum hîc retinentes, primam & secundam nihil moramur.

§. 5. Terminum autem dicimus vocem, quæ aliquem significandi modum habet, & hanc quidem absolutam, non tamen rigorosè talem, ut aliàs extra Enunciationis regionem fieri assoleret; sed in qua compositus, adjectivus & connotativus significandi modus non est: ut Homo, Paternitas, bestia; vel non penditur, ut in isto propositionum genere, quando concretum in subiecto ponitur: verbi gratia, doctus est homo.

§. 6. Ex his patet immeritò quem conqueri, ejectos esse terminos collectivos ex suppositione. Nam & tales termini absoluti sunt, verbi causa, Populus, turba, acervus lapidum. Licet enim plura per Collectionem, non tamen modo adjectivo, hoc est, non subiectum in recto & formam adjacentem in Concreto, eamq; principaliter notant.

§. 7. Quia verò omnis terminus significativus duo completitur: Materiam, per quam Configurationem literarum & Syllabarum; & Formam, per quam ipsam termini significationem intelligimus. Fit, ut ipse terminus in oratione ponatur, vel pro materiâ, h. e. pro ipsâ voce, vel pro formâ, h. e. re significatâ. Vnde biformis enascitur suppositio, Materialis & Formalis. De quibus optimè juxta Mendozam Sotus 2. part. Introductionis c. i. lect. 13. notabil. 1. & 3.

§. 8. Definitionem Materialis hanc commendat Dominicus Bann, tom. i. suppos. c. 3. Et Suppositio vocis pro seipsa. Eandem

A 3

dem

dem fermè loquitur Mendoza, disp. 2. §. 2. Est usus seu acceptio termini pro seipso, h. e. pro nudâ voce, seu pro materiâ termini, v. g. Cæsar est dissyllabum. Verum hoc est, non de re, quæ Cæsar est, sed de hac voce. Item animal est Neutrum, heri Adverbium, in subjectis Propositionum Suppositio materialis est.

§. 9. Quod si contingat, ut Suppositio hæc per actionem Vocis, dictionis, aut etiam per Characterem Græcum α , vel Gallicum le, (ut: α animal est Generis Neutri, le heri est Adverbium,) circumscribatur, exposita, sin minus, exponenda vocatur.

§. 10. Nomine hoc donata est, quia ex literis & syllabis, tanquam materia, voces extruuntur. Aliàs Suppositio technica & artificiosa dicitur, quia in illâ frequenter nidulantur Sophistæ, dictum de Voce accipiunt de re significatâ. Itaque argumentis fucatâ quadam pulchritudine propositis, frustrâ habere solent homines.

§. 11. Illud quoque habendum insuper non est, terminos simplices non modò, sed etiam integras orationes technicè accipi posse. Exempla non desunt: Herodes est Vulpes, est oratio Metaphorica, Homo est animal, est oratio finita. Simplicem autem vel Personalem non patiuntur, dicit Hunnæus in Paradigm. Log. pag. 14.

§. 12. Hujus Suppositionis indicia clarissima sunt, quando 1. terminus planè non est significativus, ut Blycteri nihil significat: vel 2. in significativo, literatura tantum, non res per terminum (subjectum) aliàs repræsentata & significata pensi habetur: ut ex, gr. Cicero est generis Mascul. vox hæc (Petrus) est bisyllaba.

§. 13. Suppositionem Formalem ita definimus: Est acceptio termini pro re, quam ex institutione hominum significat. Vel: Est usus (acceptio) termini pro re quam significat. Mendoz. in Summ. disp. 2. d. term. Propos. l. 2. §. 9. Ex: g. Canis currit, i. e. animal latrans.

§. 14. Denominari ita consuevit, quia hic non materiale, sed ipsum formale termini æstimamus: vel quia significatio est forma
vocis

8.
voci Logicæ: Ex. g. Leo rugit, animal est corpus, Paulus est Apostolus.

§. 15. Usus, ex quo homines rem appretiare solent, sequente exhibetur Canone. A suppositione materiali ad formalem nulla est Consequentia. Sensus est: Quando terminus semel sumitur pro nudâ voce seu materialiter, semel autem pro re significatâ seu formaliter in uno eodemque argumento, tunc nulla est Consequentia. Ut:

Homo derivatur ab humo.

Homo est bisyllabum.

Petrus non derivatur ab humo.

Constantinopolitanus est homo

E.

E.

Mus rodit caseum.

Ex cuius ore prodit leo, ex illius ore prodit immanis bestia.

Mus est syllaba.

Sed qui nominat leonem, &c.

E.

E.

Omnia hæc ratiocinia fucum faciunt, siquidem una vox in una propositione supponitur materialiter pro seipsa, in altera formaliter pro re significatâ extra se, adeoque pluribus terminis quàm tribus diffluunt, quod est αὐτολόγιον.

§. 16. Ita se habet Suppositio materialis & formalis, quæ iterum vel communis, quando terminus communis seu universalis pro re aliquâ accipitur, ut Homo est animal, Leo est substantia: aut quando terminus supponitur communiter pro significato communi juxta Villalpandum lib. 1. 3. part. c. 1. Vel singularis & discreta, quando terminus singularis pro re aliquâ usurpatur, ut Paulus est Doctor Gentium, Hæc mensa est lignea.

§. 17. Quoniam autem omnis terminus communis duo representat, videlicet 1. Ipsam naturam communem ab inferioribus abstractam, eamq; primò & immediatè. 2. Ipsas naturas inferiores, h. e. ipsas species vel quasi species & individua, quæ sub naturâ communi comprehenduntur, & quidem omnia secundariò & mediatè: Terminus etiam usurpari potest, vel pro ipsâ

ipsam naturam communi præcisam seu simpliciter: vel pro naturis inferioribus seu personaliter. Sic animal primò & immediatè repræsentat ipsam naturam sensitivam, bruto & homini omnibusque eorum individuis communem: secundariò verò & mediatè, mediante scil. significato primario, repræsentat inferiora animalis, scil. brutum, hominem, hoc brutum, hunc hominem, &c. Omnis homo est animal. Vox homo non repræsentat ipsam naturam humanam, sed individua humana.

§. 18. Suppositionem simplicem Mendoza ita explicat: Est substitutio termini ad significandam rem, ut subest secundis intentionibus, & ab illis accipit denominationem, disputat. 2. sect. 3. §. 12. Nobis liceat talem constituere definitionem: Est acceptio termini communis pro suo primo & immediato significato tantum: seu est acceptio vel usurpatio termini communis pro naturam communi præcisam ab inferioribus, i. e. pro ipso conceptu abstracto. Exempla rem illustrabunt: Homo est species, i. e. natura humana communis ab inferioribus præcisa est species: Animal nec homo est, nec bestia, h. e. natura animalis abstracta, ut talis, nec est Homo, nec bestia, sed quatenus de statu præcisionis se quasi demittit. Vide Toletum lib. 2. c. 1. & Fonseca lib. 8. c. 24. & 25.

§. 19. Simplex audit à modo tendendi in objecta, nihil in illis efficiendo, sed ea simpliciter considerando: non rarò immobilis vocatur, quia in ea non auis descendere ad inferiora per singulas propositiones. Ita suppositio simplex est, cum dicitur: Prædicamenta sunt decem. Hæc vox (prædicamentum) aliàs significat non Prædicamentum solum in communi, sed & substantiæ, quantitatis, qualitatis, &c. in individuo. In præsentè verò propositione notat Prædicamentum solum in communi, quod non liceat asserere idem prædicatum de quovis Prædicamento.

§. 20. Hanc Suppositionem sequentia commonstrant documenta. 1. Quando terminus subjecti loco positus respicit prædicatum, ut natura communis, denudata à singularitate & singularium conditione, ut: Animal est Genus, Homo est Species.

Hinc Objecta disciplinarum adæquata, & quidem Demonstrationis in scientiis capiuntur simpliciter, quia natura communis præscindit ab inferioribus omnibus, ut: Corpus naturale est adæquatum Objectum Physicæ, Ens quatenus ens, est adæquatum Objectum Metaphysicæ, adeò, ut quicquid in Physicis tractatur, sit vel Corporis naturalis principium, vel affectio vel species, & omne, quod peculiis Metaphysici est, sub hoc Objecto contineatur. 2. Quando Genus per suas Species & Differentias, vel Species, per sua Individua seu inferiora per sufficientem & plenam enumerationem dividuntur: item, quando de Genere Species, & Differentia disjunctim removentur, locum habet Suppositio Simplex, ut: Animal vel rationale est vel irrationale. His ex Fonseca annecti potest nota tertia: Nullus terminus affectus signo aliquo, sive universali sive particulari accipitur simpliciter. Simplex n. Suppositio omnem respuit descensum: sub termino autem, cui signum appingitur, descendere, i. e. inferiora sumere concessum est.

§. 21. Ut porrò Personalem Suppositionem evolvamus, audiamus, quomodo Fonseca naturam ejus excutiat, quando scribit: Est acceptio termini communis pro significatis (secundis) inferioribus, lib. 1. cap. 25. Ita suppositio Personalis est, cum dicitur: animal est corpus. Licet n. utrobique descendere distributivè quidem quoad subjectum: disjunctivè quoad prædicatum, hoc modo: Et hoc animal, & istud animal, & illud animal, est vel hoc, vel illud, vel istud corpus vagè. Per inferiora & significata secunda s. mediata intelligunt autores ea, quæ sub naturâ communi per terminum primariò atque immediatè significata continentur, hoc est, singularia, v. g. Quoddam animal ratiocinatur, Homo currit.

§. 22. Vocatur Personalis per derivationem à persona, non quasi Suppositio hæc sit pro personis propriè sic dictis, sed ratione termini ad quem, quia in illa licet usque ad personas (inclusivè) vel quasi personas, quia (hîc vox Personæ sumitur Synecdochicè pro quovis inferiori, sive sit species, sive individuum, & Persona propriè dicta, ut Gutkîus loquitur) descendere, i. e. prædicatum

B

dicatum

dicatum de singulis, sub ambitu subiecti contentis affirmare. Sic in Exemplo, Omnis homo est risibilis, Homo supponit Personaliter, quia involvit inferiora, quibus homo aliàs attribui aptus natus est.

§. 23. Differt à simplici hoc interstitio, quòd terminus Personaliter supponens repræsentet & inferiora sub quodam universali. Sed terminus simpliciter acceptus repræsentat ipsam naturam communem in conceptu suo præcisivo.

§. 24. Ad deprehendendam hanc Suppositionem adhibenda sunt quædam adminicula. i. Omnis vox, cui præponitur vel præponi potest, eodem manente sensu, aliquod signum, accipitur personaliter, ut: Omnis homo est animal, quia subiecto præfigitur signum Omnis: &, Homo est doctus, quia subiecto signum particulare præponi potest sensu non contorto hunc in modum: Aliquis homo est doctus. Plura conglomerata atque complicata inuenies apud Fonssecam.

§. 25. Eum jam, qui à discrimine Suppositionis Materialis & Personalis non est instructus probè, facilè inducere atque decipere possunt hæc Sophismata.

Substantia est Genus summum. Ens est primò cognitum,

Corpus est Substantia. Petrus est Ens.

E.

E.

Corpus naturale, quatenus naturale, est objectum Philosophiæ.

Casparus est corpus naturale. E.

Virtus est Genus Fortitudinis.

Iustitia est Virtus.

E.

Quæ omnia Canonem strenuè summâq; curâ hic observandum (A Suppositione simplici ad Suppositionem Personalem nulla est Consequentia) lædunt, atque naturam abstractam cum Individuali vitiosè permutant.

§. 26. Personalis Suppositionis varias iterum adducunt autores divisiones, ad quas subsultim quasi percurrentes descendere non erit ὁδεγὸν τέρμεναι, καὶ ὕλαιν κεκαυράζειν, ut habet diverbium Græcum,

Græcum. Hic verò intolerabiles imprimis sunt Summulistæ, ut Hurtadus de Mendoza ingenuè fatetur, disput. 2. sect. 5. Namque tot regulis, divisionibus ac definitionibus inutilibus sunt onusti, ut nihil videantur efficere, nisi comminisci tenebrarum machinas, ad debellandos Tironum animos, ne audeant in tam tetrum Chaos pedem inferre. Legat, addit, qui voluerit, Sotum in eis tenebris fugandis satis laborantem. Nos proinde per species frequentiores tantum & utiliores ibimus.

§. 27. I. Vel est Naturalis vel Accidentalis, Fons: in Instit. Dial. lib. 8. c. 28.

§. 28. Naturalis, ut ex Petro Hispano, & Domin. Ban. lib. 2. c. 4. accepimus, est acceptio termini pro omnibus, pro quibus natus est accipi, h. e. de naturâ communi per terminum istum representata, participant. Ostendemus rem Exemplo: Omnis canis est animal. Hic per vocem Canis intellectui offeruntur omnia inferiora, quæ modò de naturâ caninâ per Vocem Canis representatâ participant, utpotè Melampas, Lælaps, &c. Ego dicerem, inquit Mendoza sect. 2. c. 4. disput. 2. sect. 5. §. 24. qui supponitur terminus in materiâ omninò necessariâ, ut Homo est animal.

§. 29. Idem ibidem hanc appellationis rationem subjungit, quia prædicatum convenit homini in quocunque statu consideretur, sive in actuali, sive in potenciali, sive in intellectu.

§. 30. Accidentalis vocatur, quando terminus communis non simpliciter pro omnibus, sed tantum pro quibusdam, nimirum illis, pro quibus accipi contextus, subjecta materia, circumstantiæ, ut & mens Autoris requirunt, Ex. gr. Omnis credens salvatur. Hic non quivis, sed finaliter credens intelligitur. Hinc Gutkhus talem format descriptionem: Est acceptio termini communis pro omnibus, qui capaces sunt adjuncti, Ut, quando dico: Homo erit. Ibi homo supponit pro futuris.

§. 31. Sumitur autem Accidentalis h. l. non pro vero Accidente, quia hæc est accidentalis (Petrus existit) & nullum Accidens significat: & hæc, Petrus est risibilis, dicitur significare Ac-

cidens, & non est accidentalis, sed naturalis: verum accidentalis dicitur, id est contingens.

§. 32. II. Est vel Collectiva vel Distributiva. Collectiva est, quando vox pro inferioribus collectivè sumtis accipitur, & explicatur descensu copulato. Unde & Copulata à Dutrieu dicitur. Ita sumitur subjectum hujus Propositionis: Omnia Elementa sunt quatuor, scil. simul, seu collectivè sumta.

§. 33. Ex quo dicatur Collectiva, non potest non esse manifestum, quia inferiora per Conjunctionem copulativam collectivè sumtam, i. e. terminos simplices, non integras connectentem Enunciationes, enumerat. Ut: Omnes Planetæ sunt septem. Omnes Apostoli sunt duodecim.

§. 34. Notæ quibus indicari solet (1.) Numeris Pluralis; in solo enim multitudinis numero vox collectivè capi potest. (2.) Propositionis subjectum numerum significans, i. e. quando directè numerus dicitur de subjecto. Nam quando indirectè & in casu obliquo habetur vox numerum significans, non statim est Suppositio Collectiva, Ex gr. Omnis Apostolus sub numero duodenario comprehenditur, Collectiva Propositio non est, quia distributivè sumitur Particula Omnis, & de singulis Apostolis prædicatum dici potest.

§. 35. Non esse hæc ὅτι ἑκαστὸς ὁντων σημασις, patet ex sequentibus Sophismatibus ex hac doctrina dijudicandis.

Omnes Planetæ sunt septem.
Sol & Luna sunt Planetæ.
E.

Omnes Theses sunt viginti,
At priores sex Theses sunt Theses.
E.

Quæ ut solidius solvas, observabis sedulò hunc Canonem, Sub Subjecto Propositionis Collectivæ non singula, sed omnia conjunctim sumta sunt sumenda, hoc modo: Sol, Luna, Mars, Mercurius & reliqui Planetæ sunt septem. Priores sex Theses & reliquæ omnes sunt Theses. E. sunt viginti.

§. 36. Suppositionem Distributivam pro nobis Toletus lib. 2. c. 2. & Fons. c. 32. ita definiunt: Est usus termini Communis pro
omni-

omnibus suis significatis copulativè enumerandis. Quod fit per Conjunctionem copulativam copulativè sumtam, i. e. connectentem integras Enunciationes. Ut: Omnis homo est animal, Johannes est animal, etiam Petrus est animal, & Paulus est animal, & sic de cæteris: Ubi Conjunctio Copulativa Et connectit integras Enunciationes.

§. 37. Venit hoc nomine, quia distribui & resolvi potest in singula seorsim respectu ejusdem subjecti & prædicati in Propositione Copulativâ. Ita Subjectum hujus Propositionis: Omnis homo est animal, resolvitur hoc modo; Hic homo est animal, & iste homo est animal. Et prædicatum hujus: Quoddam animal non est homo, sic resolvitur: Quoddam animal non est hic homo, & quoddam animal non est iste homo, &c. Vide Tolet. & Fonseca, l. c.

§. 38. Duplicem subdivisionem Suppositionis hujus distributivæ in proscenium ducit Fonseca cap. 35 lib. 8. Vel enim est simpliciter & sine exceptione, ut: Omne peccatum meretur mortem ex suâ naturâ: Vel cum exceptione talis, ut: Omnis homo præter Christum est Peccator. (2.) Alia Suppositio distributiva est pro singulis Generum, ubi ipsa individua subsumi possunt, v. g. Omnis homo est risibilis. Omne corpus est substantia. Alia v. pro generibus singulorum, quæ accipitur tantum pro omnibus speciebus, seu quasi, ut: Omne animal fuit in Arcâ Noæ, i. e. omne Genus seu species animalis, videlicet Equus, Leo, Elephas, &c. non autem omne Individuum animalis fuit in Arcâ Noæ.

§. 39. Ad cognoscendam Suppositionem hanc multæ regulæ traduntur, ex quibus duæ sunt præcipuæ. I. Cui termino additur signum universale, cujus vis aliunde non impeditur, accipitur distributivè. Ut: Omnis homo est corpus, Omne corpus est quantum. Inhibetur verò signum universale, quando dicitur: Non omnis homo est doctus. II. Utrumque extremum universalis negativæ & prædicatum particularis, singularis vel indefinitæ, sumitur distributivè Personaliter. Omnis enim negatio

quemvis terminum post se inventum distribuit, nisi jam sit distributus.

§. 40. Usus quod attinet, sequentibus ille exhibetur Canonibus. I. Sub Propositione distributivâ in genera singulorum non possunt descendere usque ad individua. Nulla igitur sequela subest: Omnis morbus fuit sanatus à Christo: At febris Petri, &c. E. Nam in superficie major creditur esse planè universalis, cum tamen sit Particularis, omnisq; non notet singula (alle vnd jede) sed singulorum genera, (asserley.) II. Quando particula omnis vel similis est pars termini, ibi repetenda est, ubi ipse repetitur terminus, ne iidem mutilentur. Quod si verò nudum Syncategorema quantitatem significans fuerit, in argumentatione repetenda non est, ubi terminus repetitur, Quare deceptio est, non veritas in hisce:

Omnes docti habent omnem scientiam. Omnis hominis pars altera immaterialis.

Atq; Philosophi Ramai sunt docti. Atqui corpus organicum est hominis altera pars. E.

§. 41. Denique III. Est vel vaga, vel determinata.

§. 42. Vaga, (Fonsæ & Marsilio Confusa lib. 8. c. 31.) est acceptio termini communis pro aliquo inferiorum indeterminato seu vago. Ex. gr. Equus est mihi necessarius ad equitandum. Ubi Equus non certum & determinatum aliquod sed indeterminatum notat individuum. Hic nempe vel ille vel iste Equus ad equitandum mihi est necessarius.

§. 43. Vaga dicitur, quia subjecta in modo concipiendi vaga sunt, & non determinatè sumuntur, vel pro hoc in particulari & determinatè, vel pro illo in particulari, sed vagè & indeterminatè. Confusa autem nominatur, quia ejusmodi verba confusionis promitto, peto, opto, & omnia Adverbia numeralia, bis, ter, &c. ut Summulistæ numerant, omnia terminum Communem, in quem feruntur, confundunt, id est, confuse atque indifferenter ponunt,

pōnunt, ut: Promitto tibi librum, non singularem aliquem de termino, sed indifferenter promitto librum, quem dare volero.

§. 44. Ut hanc Suppositionem cognoscas, statim hoc notandum venit documentum, quando terminus communis non significat certum aliquod & determinatum individuum, sed vagum & indeterminatum, confusè supponit, quod fit in prædicatis propositionum universalium affirmatarum. Ut: Omnis homo est animal, scil. vel hoc vel illud: & quando signum particulare proximè eadem habent addita. Ut: Omnis Philosophus est quidam homo, i. e. hic vel ille, &c.

§. 45. Determinata est acceptio termini communis pro aliquo vel aliquibus inferioribus certis & determinatis, juxta Marsil. in tract. de Suppos. Toletus. Et Summulistæ communiter dicunt; determinatam esse, quā supponitur terminus communis pro suis inferioribus disjunctivè. Et: Quidam homo est Imperator Romanus. E. Et hic Homo est Imperator, aut iste homo est Imperator.

§. 46. Estq; duplex: vel enim terminus communis pro inferioribus ultimatis & non ultimatis accipitur, ut quidam homo est dives: vel pro non ultimatis tantum, exclusis ultimatis, ut quoddam Ens tractatur in Phisicis.

§. 47. Cognosces eam, si terminus notat certum & indeterminatum Individuum, ut quidam homo currit: item si sub nomine descendere licet distributivè, ut homo est pius, id est, vel hic homo, vel iste homo est pius.

§. 48. Et hujus quoque Suppositionis usus insignis profecto est, ut ut fortè inanes & steriles subtilitates esse videantur, quæ de hac & reliquis Suppositionum speciebus proponuntur. Hæc enim non modo multum lucis afferunt doctrinæ syllog. sed imprimis in genuino orationum sensu explicando & eruendo, tum in profanis, tum in sacris scripturis, ut probatu facillimum esset, nisi nostri instituti ratio, manum de Tabula, clamaret. Concludimus

eludimus ita cum Jamlichō ad Dexippum : Θεὸς ἦν τις ὡς ἀλη-
θῶς, ὁ καταδείξας τὴν Διαλεκτικὴν, καὶ καταπέμψας αὐτῶ-
ποις : Deus aliquis revera fuit, qui demonstravit Dialecticam,
& demisit hominibus.

SUPERPONDIA.

I. An Logica omnibus disciplinis & facul-
tatibus necessaria?

II. An in quâvis materiâ Logicè disputan-
dum?

III. An aliquis petat principium, quum ex
thesi suâ distinguendo respondet?

S. D. G.

05 A 386

ULB Halle

3

004 210 646

VD 17

Inches

1 2

3 4

5 6

7 8

9 10

11 12

13 14

15 16

17 18

19 20

21 22

23 24

25 26

27 28

29 30

31 32

33 34

35 36

37 38

39 40

Centimetres

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

N. J.
TATIO PRIMA
De
OGICALIBUS,
Quam
PRAESIDIO
utq; Excellentissimi Viri
NIS SCHARFII;
Professoris Log. & Metaph. P.
proponit
DÜRRIUS, DRESD.
lumnus Elect.
Sept. boris antem.
ditorio Majori.
TEBERGÆ,
AKEN, M DC XXXVIII.